

Editorial

Lanțul derapajelor și al... slăbiciunilor politice

**Victoria Bucătaru, directoare executivă,
Asociația pentru Politică Externă**

Anul 2018, care se apropie vertiginos de final, a fost marcat de o degradare fără de precedent a relațiilor dintre Chișinău și Bruxelles. Problemele, nu zicem ba, sunt mai multe și au mai dat din când în când de știre, căci viața politică nu este scutită de tulburări, ispite și încercări. Însă motivul principal al actualei stări de fapt este bine cunoscut: numeroasele derapaje antidemocratice, care au pus în pericol și așa fragila bună guvernare din Republica Moldova. În același timp, controversa geopolitică Est-Vest a căpătat o nouă nuanță în 2018, țara noastră fiind prima care a obținut statutul de observator în cadrul Uniunii Eurasiatice.

Așadar, politica externă a Chișinăului nu poate fi caracterizată ca fiind constantă nici la nivel de instituții, nici la cel de declarații. În plus, se observă o lacună majoră de comunicare strategică atât pe interior, cât și în afara țării... Toate aceste evoluții mai mult sau mai puțin recente plasează Republica Moldova în categoria statelor instabile, fapt care cu siguranță va genera o reevaluare, de către partenerii euro-atlantici, a relațiilor de cooperare politico-economice.

Odată cu anularea alegerilor locale din Chișinău, în prealabil considerate libere și corecte de către observatorii internaționali, partenerii euro-atlantici au ridicat mai multe semne de întrebare referitoare la independența justiției, libertatea de exprimare, dar și integritatea instituțiilor publice. La 5 iulie 2018, Parlamentul European a votat Rezoluția referitoare la criza politică din Republica Moldova ca urmare a invalidării alegerilor locale de la Chișinău - un document care, între altele, constată și lipsa de progrese în investigarea fraudei bancare, iar astfel reamintește lanțul derapajelor și al... slăbiciunilor din relațiile dintre Bruxelles și Chișinău.

A mai urmat o serie de alte rezoluții, documente și declarații ce au reconfirmat poziția Uniunii Europene, precum și ferma ei decizie de a nu oferi Republicii Moldova asistența macro-financiară, până la re-angajarea deplină a statului în implementarea Acordului de Asociere. Până atunci, însă... relațiile incerte și chiar tensionate dintre Republica Moldova și partenerii euro-atlantici plasează țara într-o zonă incertă, observându-se o tendință cu un caracter izolaționist...

Politica externă a Republicii Moldova, fără îndoială, are de suferit din cauza acestor involuții interne. Cum se vor răsfrânge viitoarele alegeri parlamentare asupra relațiilor Republicii Moldova cu partenerii de dezvoltare, rămâne să vedem, dar este cert faptul că mesajele transmise de către elitele de guvernare de la Chișinău nu sunt încurajatoare și nici nu prevăd o evoluție favorabilă, bazată pe încredere reciprocă. Menționăm însă că reprezentanții Bruxellesului, dar și cei ai Washingtonului

au accentuat, în nenumărate rânduri și cu diverse ocazii, importanța desfășurării unui proces electoral liber și corect. La fel, ei nu ratează niciun prilej de a menționa că principiile sistemului democratic, buna guvernare, libertatea justiției și cea de expresie trebuie să fie în capul mesei.

Și ar mai fi ceva de neignorat... Rivalitatea dintre instituția Prezidențială, pe de o parte, și Guvern și Parlament, pe de altă parte, deja se face vizibilă și pe plan extern, nu doar intern. Deși, oficial, șeful statului se poziționează ca promotor al unei politici echilibrate între Est și Vest, este suficient să-i urmărim acțiunile ca să ne convingem că vectorul de politică externă, promovat de Președintele Igor Dodon, este unul eminentemente pro-estic. Dodon este cel care a obținut statutul de observator al Republicii Moldova în cadrul Uniunii Eurasiatice, o decizie ce a stârnit controverse la Chișinău, dar și confuzie în cercurile internaționale. În plus, în doi ani de mandat, Igor Dodon nu a avut nicio întrevvedere cu omologul său de la București, Klaus Iohannis, dar nici cu cel de la Kiev, Petro Poroșenko. Este un semnal clar de dezacord față de poziționarea Guvernului în materie de politică regională, dar și un rateu pentru pretinsul echilibru politic al lui Dodon.

Un progres al politicii externe moldovenești din anul care se încheie ar putea fi considerată includerea pe agenda ONU a subiectului retragerii contingentului militar rus de pe teritoriul regiunii transnistrene. Rezoluția Adunării Generale ONU din iunie 2018, dar și menționarea acestui subiect în declarația finală a Summitului NATO din iulie a.c., reconfirmă susținerea politică a partenerilor euro-atlantici în privința soluționării dilemei transnistrene. Cu toate acestea, întrebarea de bază rezidă în pașii practici ce pot fi întreprinși pentru retragerea trupelor ruse și a munițiilor, și în reconceptualizarea formatului de negocieri 5+2, unde Rusia deține statutul de mediator și a misiunii de pacificare. Aici însă este nevoie de dorință și de voință politică - la Chișinău, dar și în SUA sau EU.